

VILNIAUS UNIVERSITETO DOKTORANTŪROS STUDIJŲ DALYKO SANDAS

Mokslų sritis/ys, kryptis/ys (kodai)	Medicinos ir sveikatos mokslai (M 000): Medicina (M 001); Farmacija (M 003); Slauga (M 005)			
Fakultetas, Institutas, Katedra /Klinika	Medicinos fakultetas, Klinikinės medicinos institutas, Psichiatrijos klinika			
Dalyko pavadinimas (ECTS kreditai, val.)	Klinikinė psichofarmakologija 6 kreditai (162 val.)			
Dalyko studijų būdas	Paskaitos	Seminarai	Konsultacijos	Individualus darbas
ECTS kreditai	-	-	3	3
Dalyko vertinimo būdas (vertinama 10 balų sistemoje)	<p><u>Pranešimo pristatymas ir vertinimas</u>: pranešimas pristatomas specifine tema, kuri derinama su koordinuojančiais dėstytojais (doktorantas turi išanalizuoti, apžvelgti ir pristatyti naujausias mokslines publikacijas, susijusias su tiksline tema).</p> <p><u>Pranešimo vertinamo kriterijai yra 10 balų skalėje</u>:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) aiškumas, šaltinių bei argumentų parinkimo tikslingumas (6 balai); b) išvadų pagrindimas tekste išdėstytais argumentais (2 balai); c) kalbos kultūra, dėstymo nuoseklumas (1 balas); d) šaltinių citavimo taisyklumas (1 balas). 			
DALYKO KURSO TIKSLAS				
Suprasti šiuolaikinės psichofarmakologijos pasiekimus, klinikinių mokslinių tyrimų metodus, visapusiškai žinoti praktinius psichofarmakologijos taikymo algoritmus, problemas, perspektyvą.				
PAGRINDINĖS DALYKO TEMOS				
<p>Psichikos ligų gydymo istorija: kraujo nuleidimai, piroteerapija, insulino komos terapija, elektros impulsinė terapija, psichotropinių vaistų chronobiologija. Pirmosios psichiatrinės gydymo įstaigos Lietuvoje ir gydymo metodai.</p> <p>Vaistų tyrimo su gyvūnais modeliai.</p> <p>Neurotransmisija. Neuromediatorinės sistemos. Citochromo P450 enzimų sistema, jos klinikinė reikšmė.</p> <p>Psichogenetika. Jos praktinė reikšmė, taikymo principai bei galimybės ir perspektyva.</p> <p>Psichotropinių vaistų klasifikacijos.</p> <p>Antidepresantų klasifikacija, veikimo būdas. Triciklių antidepresantų; monoaminooksidazės inhibitorių; antros kartos antidepresantų; dvigubo serotoninerginio poveikio; selektyvių serotonino ir noradrenalino reabsorbcijos inhibitorių; noradrenerginio ir specifinio serotoninerginio poveikio; selektyvios noradrenalino reabsorbcijos inhibitorių ir kitų antidepresantų farmakodinamika, farmakokinetika, tipologija, indikacijos, kontraindikacijos klinikinė charakteristika, dozavimas, jų sukelti šalutiniai reiškiniai.</p>				

Antipsichotikų veikimo būdas: dopaminerginė teorija. Indikacijos, kontraindikacijos, gydymo principai. Antipsichotikų klasifikacija. Klasikinių neuroleptikų klinikinė charakteristika, dozavimas. Ilgai veikiančių klasikinių neuroleptikų farmakodinamika, farmakodinamika, indikacijos, kontraindikacijos, klinikinė charakteristika. Naujųjų, antros kartos antipsichotikų farmakodinamika, farmakokinetika, jų pranašumai prieš klasikinius neuroleptikus, indikacijos, atskirų vaistinių preparatų klinikiniai ypatumai, dozavimas. Šalutinis antipsichotikų poveikis ir komplikacijos. Ūminės distonijos, klinika ir gydymas. Ūminė akatizija, subjektyvūs ir objektyvūs simptomai, klinikinė reikšmė, diferenciacija, gydymas. Neuroleptikų indukuotas parkinsonizmo sindromas, korekcija. Vėlyvoji diskinezija, patogenezė, klinika, gydymas. Piktybinis neuroleptinis sindromas, klinika, diagnostika, gydymas. Anticholinerginių vaistų skyrimo indikacijos, jų sukelti šalutiniai reiškiniai.

Nuotaikos stabilizatorių klasifikacija, indikacijos, farmakodinamika, farmakokinetika, dozavimas, sukelti šalutiniai reiškiniai, jų korekcija.

Trankviliantų klasifikacija, bendra klinikinė charakteristika, indikacijos, kontraindikacijos. Benzodiazepinų veikimo būdas, farmakokinetika, klinikinė charakteristika, vartojimo principai, dozavimas, sukelti šalutiniai reiškiniai. Nutraukimo sindromas.

Neurometabolinių vaistų (nootropų) klasifikacija, indikacijos.

Psichotropiniai vaistai ir EIT, TMS, ŠT, *n. vagus* stimuliacija, psichochirurgija.

Kitų psichotropinių vaistų charakteristika ir praktiniai aspektai.

Naujausi organinių ir simptominių; priklausomybių; psichozijų; nuotaikos; nerimo; nemigos ir kitų psichikos sutrikimų gydymo algoritmai.

SVARBIAUSIA REKOMENDUOJAMA LITERATŪRA

1. Dembinskas ir kt. Psichiatrija (vadovėlis). Vilnius. 2003. p. 509–612.
2. A. Šiurkutė. Klinikinės psichofarmakologijos pagrindai. 2018. 93 p.
3. Ansari A., Osser D. N. Psychopharmacology. A Consise Overview. Oxford University Press. 2020. <https://global.oup.com/academic/product/psychopharmacology-9780197537046?cc=lt&lang=en&>
4. Stahl S. M. Stahl's Essential Psychopharmacology. Cambridge University Press. 2021. <https://www.cambridge.org/core/what-we-publish/collections/stahl-online>
5. Ansari A., Osser D. N. Psychopharmacology.
6. Stahl S. M. Prescriber's Guide. Cambridge University Press. 2021. <https://www.cambridge.org/core/books/prescribers-guide/74D5CB608440BF735B3567739E05BE09>
7. Goldberg F. J., Stahl S. M. Practical Psychopharmacology. Cambridge University Press. 2021. <https://www.cambridge.org/core/books/practical-psychopharmacology/1B1D73812A122EB6CE75FFD7FA727DCB>
8. Stahl S. M. Case Studies: Stahl's Essential Psychopharmacology. Cambridge University Press. 2021. <https://www.cambridge.org/core/books/case-studies-stahls-essential-psychopharmacology/4EBCB8A0B2422EA9E7D9334514A73A5C>
9. American Psychiatric Association. Clinical Practical Guidelines. <https://psychiatry.org/psychiatrists/practice/clinical-practice-guidelines>
10. Clinical Practice Guidelines and Reccomedations. Mayo Clinic Proceedings. <https://www.mayoclinicproceedings.org/guidelines>
11. Mental Health Topics. NIMH. <https://www.nimh.nih.gov/>

KONSULTUOJANTYS DĖSTYTOJAI
1. <u>Dalyką koordinuojantis dėstytojas</u> : Alvydas Navickas (prof. dr.).
2. Sigita Lesinskienė (prof. dr.).
3. Edgaras Dlugauskas (asist. dr.).
4. Sergejus Andruškevičius (doc. dr.).
PATVIRTINTA:
Vilniaus universiteto Medicinos ir sveikatos mokslų Doktorantūros mokyklos Tarybos posėdyje: 2022 m. rugsėjo 29 d.
Tarybos pirmininkė: prof. Janina Tutkuvienė